

ΣΤΟ ΒΟΥΡΚΟ

«Δράμα οικογενειακόν εις πράξεις 3»

Συγγραφέας : Κ. Λαδόπουλος

Τὰ ἔργα τῆς φαντασίας γιὰ νὰ πάρουν ψυχὴ καὶ σάρκα ἀνάγκη εἶναι νὰ παρουσιάζονται μὲ τὸ ντύμα τῆς πραγματικότητος. Ὁ τρόπος ποῦ ἡ φαντασία θὰ ντυθῆ τὸ φόρεμα τῆς πραγματικότητος εἶναι αὐτὸ ποῦ ὀνομάζουμε Τέχνη. Ἡ ἀληθινὴ Τέχνη παίρνει νὰ ζυγαροῖσιν τὴν πραγματικότητα ἀπὸ τῆς μεριᾶς ποῦ τῆς ἀξίζει καὶ ποῦ τὴν ὑπερετεῖ σὲ σκοπὸ τῆς. Κάθε τι ποῦ δὲν τὴν ἐνδιαφέρει τὸ ἀπορρίχκει, ἀδιάφορο ἂν κι αὐτὸ εἶναι ζωντανὴ πραγματικότητα.

Τὸ τελευταῖο τοῦτο φαίνεται πὼς ξέφυγε τὴν ἀντίληψιν τοῦ συγγραφέα τοῦ καινούριου ἔργου «Στὸ βούρκο» ποῦ παίχτηκε τὴν περασμένη βδομάδα στὸ χειμωνιάτικο θέατρο «Πανελλήνιον». Ὁ κ. Κ. Λαδόπουλος ἀνέβασε πάλιν στὴ σκηνὴ κουβέντες ποῦ μπορούσανε βλότλα νὰ λείψουν δίχως νὰ παραχτῆ ὁ μῦθος τοῦ ἔργου. Γιατὶ καὶ οἱ χωρὶς σημασία τυπικὲς ὁμιλίαι καὶ οἱ ἀνοησίες ποῦ πολλὰς φορὲς ἀναπαυνοῦνται στὴν καθημερινὴ ζωὴ, πὼς μπορούνε νὰ συντρέχουνε στὴν Τέχνη, ὅταν μάλιστα δὲν ἔχουνε καμιά σχέση μὲ τὴν ἐξέλιξιν τῆς ὑπόθεσης,

ἔξιν ἀπὸ τὴν κρίσιν τῆς ἀδυναμίας τοῦ συγγραφέα ; Καὶ πὼς μπορεί νὰ στέκεται στὸν προορισμὸ τῆς ἡ Τέχνης, ποῦ μὲ τὸ νόημα τῆς βρίσκονται δεμένες ἡ φυσικότητα κ' ἡ ἀπλότητα, ὅταν στηρίζεται ὁ μῦθος σὲ φανερώματα στὴ σκηνὴ τῶν προσώπων γιατί τὸ θέλει ὁ συγγραφέας, ὄχι ὅμως καὶ ὁ φυσικὸς ζετυλισμὸς τῆς ὑπόθεσης ;

*

Ὁ Γεώργιος Λώρης τὴν ἐποχὴν ποῦ σπούδαζε στὸ Παρίσι, ἀπαντᾷ μὴ κέρη Ἀθηναίαν, τὴ Μυρτώ, ποῦ εἶχε βρεθῆ μὲ τὴν οἰκογενίαν τῆς ἐκεῖ, ταξιδεύοντας, κ' ἡ ἀγάπη ποῦ γεννήθηκε στούς δυὸ νέους τέλειωσε μὲ γάμο. Ὁ Λώρης σπατάλησε τὴν προικὰ τῆς Μυρτῶς μέσα σὲ τρία χρόνια, κ' ἀναγκάστηκε νὰ πλαστογραφήσῃ κάτου ἀπὸ μὴ συνάλλαγματικὴ τὴν ὑπογραφήν τοῦ παθεροῦ του καὶ νὰ τὴν προεξοφλήσῃ στὸ Κρεντι Λυονναί τοῦ Παρισιῶ, νὰ πάρῃ τὰ χρήματα κ' ἔβη στὴν Ἀθήνα. Ὅλη ὁμῶς αὐτὴ ἡ κατὰστροφὴ ἐπέβη πὼς θὰ διορθωθῆ ἂν τελειώσῃ μὴ σύμβαση μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Ἐταιρίας αὐτῶν Θελασσίων Διαπορθμεύσεων γιὰ τὴ μεταφορὰ ἐπιβατῶν καὶ ἐμπορευμάτων ἀπὸ τὸν Πειραιᾶ κατιυθίαν εἰς Ἰντίες, ποῦ θὰ συντόμευε ἀκριτὰ τὸ ταξίδι ἀπὸ τὴν Εὐρώπην, ὕστερ' ἀπὸ τὴν ἔνωσιν τῆς γραμμῆς τῶν Ἑλληνικῶν σιδηροδρόμων μὲ τοὺς Τουρκικοὺς, ποῦ εἶχε τελειώσῃ ἐκεῖνὴ τὴν ἐποχὴν. Ἡ μεσιτεία του εἶτανε τρακόσες χιλιάδες φράγκα. Ἡ Κυβέρνησις δέχτηκε τὴ σύμβαση, καὶ μονάχα ὁ Μὰξ Λατούρ, ὁ ἀντιπρόσωπος τῶν κεφαλαιούχων εἶτανε ἀσύφωνος ἀκόμα σὲ μερικὰς λεπτομέρειας. Στὰ χέρια του εἶτανε ἡ τύχη τοῦ Λώρη. Ὁ Μὰξ Λατούρ στὶς συγχρὲς τὸ ἐπίσκεψεν στὸ σπίτι τοῦ Λώρη, μ' ὅλα τὰ παρασμένα του χρόνια, ἐρωτεύετο τρελλὰ τὴν ὀμορφὴν Μυρτῶν, καὶ ὅταν βεβαιώθηκε πὼς ἡ Κυβέρνησις δὲ δέχεται νὰ ὑποχωρήσῃ εἰς λεπτομέρειας ποῦ ζητοῦσε γιὰ τὸ συμφέρον τῶν κεφαλαιούχων, ἀποφασίζει νὰ φύγῃ γιὰ τὴν Πόλιν, κ' ἔρχεται ν' ἀποχαιρετήσῃ τὸ Λώρη. Ὁ Λώρης εἰδοποιημένος ἀπὸ τὸ Μὰξ Λατούρ γιὰ τὴν ἐπίσκεψιν αὐτῆ, καὶ ξέροντας τὴν ἀγάπην του πρὸς τὴ γυναῖκα του, ἐξηγεῖ τὴν Μυρτῶν τὴν οικονομικὴν του καταστροφὴν καὶ θέλει νὰ τὴν πείσει νὰ δεχτῆ νὰ παίξῃ στὸ Λατούρ μὴ φάρσα, μὴ κωμῶδιον. Νὰ φανῆ πὼς ὑποχωρεῖ εἰς ἐρωτικὰς τοῦ ἐκδηλωτέας καὶ νὰ τὸν ἀναγκάσῃ νὰ ὑπογράψῃ τὸ κείμενον τῆς περίφημης σύμβασης. Ἡ Μυρτῶ ἀρνείται μὲ ἀγανάκτησιν, καὶ τότες ὁ Λώρης βάνει σ' ἐνέργειαν σατανικὸν σκῆδιον. Ὑπνωτίζει τὴν Μυρτῶν—συνήθειαν του παλιὰ—καὶ τὴ διατάζει νὰ κάμῃ ὅ,τι ἀρνιότανε ζυπνητῆ. Ὁ Μὰξ Λατούρ ἔρχεται τὴ στιγμὴν ποῦ ὁ Λώρης προφασίζεται μὴ δουλειὰ καὶ φεύγει. Ἡ Μυρτῶ τοῦ παραδίνεται κι αὐτὸς ὑπογράφει τὴ σύμβαση. Τὴν ἄλλην μέραν ποῦ ὁ Λώρης δίνει μὲγάλον χορὸν, γιὰ τὸ εὐτυχισμένον γεγονός, ἡ Μυρτῶ ὕστερ' ἀπὸ ἕνα διάλογον μὲ τὸ Μὰξ Λατούρ, μαθαίνει τὴν ἀτιμίαν τῆς καὶ σὲ στιγμὴν ὑπέρατης ἀηδίας γιὰ τὸν ἄντρα ποῦ τόσο ἀγάπησε καὶ ποῦ αὐτὸς τόσο ταπεινὰ τὴν ἔσυρε στὸ βούρκο, ὑψώνει χερὶ δικαιοσύνης καὶ σκοτώνει τὸ Λώρη μὲ μὴ πιστολιὰ...

*

Ἡ ἔνωσις τῆς γραμμῆς τῶν Τουρκικῶν σιδηροδρόμων μὲ τοὺς δικούς μας, ἡ συντομία τοῦ ταξιδιοῦ γιὰ τὶς Ἰντίες, τὸ πέρασμα τοῦ ὑπνωτιστοῦ Λεμπλὰν μὲ τὸ σουζέ του Μιλόσκια, ὅλα γεγονότα τοῦ χρόνου ποῦ μᾶς πέρασε, ἔδωσαν θέμα στὴν συγγραφήν γύρω ἀπὸ μὴ κοινὴ ὑπόθεσιν νὰ πλέξῃ τὸ

δράμα του. Ὁ μὴ μπορούσε κανεὶς νὰ τὸ χαραχτῆρίσῃ, ἀντίθετα πρὸς τὶς διάφορας κωμικὰς ἐπιθεωρήσεις μὲ τὰ τραγουδάκια, σὰ μὴ «δραματικὴ ἐπιθεώρησις» τόσο μάλιστα περισσότερο ἀφοῦ μιλάει καὶ γιὰ τοὺς Νεότουρκους, καὶ γιὰ τὸ θεωρεῖ τῶν Διπλωματῶν ἐπὶ τὴ Βουλὴν μας ποῦ μέσα του βρίσκει κανεὶς τὸ γαλατᾶ, τὸν ψωμᾶ καὶ τὸ χασάπην του !

Ὁ διάλογος τοῦ ἔργου βαρετός, μονότονος καὶ σὲ πολλὰ μέρη κοινότατος καὶ πολὺ μακρὸς. Καὶ οἱ τρεῖς πράξεις ἀρχίζουν μὲ παραγεμισμένα διάφορα, γιὰ νὰ τραβήξουν, λές, τὴν ὄρα. Ἡ δρᾶσις τοῦ κουραστικῆ καὶ τὰ διάφορα ἐπεισόδια ἄτονα. Ὁ Βελῆς, ὁ φίλος τοῦ Λώρη, καὶ ἡ Σοφίαν, ἡ φιλενάδα τῆς Μυρτῶς, δυὸ πλάσματα ἀψυχολόγητα, μπασιμένα στὸ δράμα γιὰ σκηνικὴν οἰκονομίαν τοῦ ἔργου, ποῦ σὲ τέλος παντρεύονται ! Ὁ Μὰξ Λατούρ ἕνας τύπος χυδαῖος. Ὁ Λώρης ἄλλος τύπος χυδαῖος. Ἡ Μυρτῶ ἀξιογράφιστη καὶ δίχως πνοήν. Ἡ δραματικὴ σύγκρουσις βιασμένη κι ὁ πόνος ποῦ φέρνει τὴ λύσιν ἀγούρος. Ἐξάρση πάλιν ἀπὸ τὸ μέτριον πουθενά. Ὅτε καὶ τὰ σκηνικὰ κόλπα καὶ οἱ θεατρικὲς τρακατούρες τῶν «Πετρογράφων» καὶ τῆς «Μελάχρας», οὔτε τὸ ψευτοενδιαφέρον τῆς στιγμῆς καὶ ἡ λεπτή (!) αἰσθηματολογία τῆς «Φωτεινῆς καὶ Στέλλας, Σάντην καὶ Βιολάντη». Μὴ μούχλα τῆς ρουτίνας καὶ μὴ κρυὰδα τῆς ψευτιᾶς, ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ἴσαμε τὸ τέλος.

*

Ἡ σκηνικὴ τέχνη, ποῦ ἄλλοι θεατρογράφοι φαίνεται πὼς ἀρχίζουν νὰ τὴν μυρίζουνται, ἰδῶ λείπει βλότλα. Γιὰ νὰ μπᾶσῃ στὸ μῦθον τοῦ ἔργου ὁ συγγραφέας τοὺς θεατῆς, ἀμείσως ἐπὶ τὴν ἀρχὴν βάνει τὸ Λώρη καὶ δηγίεται σὲ φίλον τοῦ Βελῆ καὶ παρασμένα. Αὐτὸ χτυπᾷ σὰ μὴ στοιχειώδην ἀδυναμίαν τοῦ δραματογράφου. Τὸ ἴδιον καὶ τὸ μπάσιμον τῶν προσώπων τὴν ὄραν ποῦ γίνεται γι' αὐτοὺς ἴσα ἴσα ὁ λόγος, εἶσι σὲ ὅλο τὸ δράμα. Τὸ ἴδιον καὶ τὸ ἀχαραχτῆριστον μεθυσί τῆς τελευταίας πράξεως τοῦ Λώρη, τὸ τραβημένον, τὸ ἄτονον, τὸ κουραστικόν. Τὸ ἴδιον καὶ ἡ ἀψυχολόγητη πιστολιὰ τῆς Μυρτῶς, εἶσι ξαφνικὰ καὶ ἀδικαιολόγητα, στὸ μεθυσμένον Λώρη. Καὶ τὸ πιστόλι εἶσιμο στὸ συρτάρι τοῦ εἰρηνηκοῦ μικροῦ τραπεζιοῦ ἀπὸ λόγον ἀνώτερης βίας. τοῦ συγγραφέα.

Ἀφίνομε τὸ ζήτημα τοῦ ὑπνωτισμοῦ, ποῦ ἔρχεται τόσο ἀπίθανον. Ἄς τὸ ζετάσουν αὐτοὶ οἱ ἐπιστάμονες ἂν ἀξίζει τὸν κόπον.

Ἡ γλώσσα τοῦ ἔργου φτωχὴ σὰν τὴν καθαρεύουσαν, ψεύτικη κι ἀναμαλλίερα σὰν τὴν φραγκολεβαντινικὴν τοῦ σαλονιοῦ, ἀποκρουστικὴ κι ἀδύναμη σὰν τὴν μιχτὴν τῶν ἐξεργουνοῦντων !

*

Γιὰ τὸ παίξιμον τῶν ἠθοποιῶν δὲ λέμε τίποτα. Ἄδικον, νομιζόμενον, νὰ κριθοῦνε σὲ ρόλους ἀχάριστους.

Ο ΚΡΙΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΝΟΜΑ